

Sygn. akt II PK 273/17

POSTANOWIENIE

Dnia 11 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z powództwa K. M.
przeciwko [...] "A." Sp. z o.o. w N.
o ustalenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub pracy o
szczególnym charakterze, wydanie zaświadczenia o wykonywaniu pracy w
warunkach szczególnych i o szczególnym charakterze,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 11 grudnia 2018 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w O.
z dnia 23 marca 2017 r., sygn. akt V Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w O. wyrokiem z 23 marca 2017 r. oddalił apelację skarżącego powoda K. M. od wyroku Sądu Rejonowego w O. z 24 listopada 2016 r., który oddalił jego powództwo skierowane do pozwanego pracodawcy [...] A. Sp. z o.o. w N. o ustalenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach oraz w szczególnym charakterze i wydania świadectwa o wykonywaniu takiej pracy.

W skardze kasacyjnej powód zarzucił naruszenie: - art. 189 k.p.c. w związku z art. 476 § 1¹ k.p.c. w związku z § 2 ust. 1 oraz § 1 ust. 3 rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w związku z art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z orzeczeniem Sądu

Najwyższego z 30 stycznia 2008 r., I UK 195/07 oraz art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegającym na przyjęciu przez Sąd pierwszej i drugiej instancji, że powód nie wykazał interesu prawnego do wytoczenia powództwa o ustalenie oraz, że w okresie od 1 stycznia 1996 r. do 31 lipca 2008 r. nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze pracy w warunkach szczególnych oraz pracy w szczególnym charakterze oraz od 1 stycznia 2009 r. do 1 września 2015 r. nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze pracy o szczególnym charakterze; - art. 45 Konstytucji RP przez niezastosowanie i tym samym pozbawienie powoda prawa do rozpatrzenia sprawy przez sąd.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. podano, że „w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne polegające na ustaleniu kryteriów wskazujących istnienie po stronie pracownika interesu prawnego w żądaniu ustalenia treści stosunku pracy. W ocenie skarżącego skarga jest także oczywiście uzasadniona”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

Pierwsza podstawa nie spełnia się, gdyż istotne zagadnienie prawne nie zostało sformułowane. Nie wystarczy ogólne wskazanie na „dostrzeganą przez sam Sąd Najwyższy ewolucję poglądów (...)”. Orzeczenia Sądu Najwyższego, które skarżący przywołał w skardze przed wnioskiem (choćby wyroki z 15 grudnia 2009 r., II PK 156/09 i z 4 kwietnia 2014 r., I PK 234/13, a można zwrócić też uwagę na wyrok z 23 stycznia 2018 r., II PK 333/16), wcale nie świadczą o rozbieżności w orzecznictwie na tle wykładni przepisów (skarżący nie odwołuje się w uzasadnieniu wniosku do drugiej podstawy przedsądu - art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Natomiast to jaka jest sytuacja powoda i jak została oceniona w sprawie nie składa się na istotne zagadnienie prawne, gdyż wówczas chodzi o problem uniwersalny o odpowiedniej randze jurydycznej, odpowiednio opracowany i przedstawiony, a tego brak jest we wniosku (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Bez tego sytuacja powoda nie

uzasadnia „nowego zdefiniowania pojęcia „interesu prawnego” w zakresie powództwa o ustalenie w sprawach pracowniczych”. Przesłanką istotnego zagadnienia prawnego nie jest to, że „*stan faktyczny taki jak w niniejszej sprawie nie był jeszcze przedmiotem uwagi Sądu Najwyższego (...)*”. Sąd Najwyższy nie zastępuje prawodawcy. Źródłem prawa jest sam przepis art. 189 k.p.c. Rola Sądu Najwyższego to dbałość o jednolitość orzecznictwa. Wykładnia prawa nie pozwala wykreować wiążąco „*kryteriów wskazujących istnienie po stronie pracownika interesu prawnego w żądaniu ustalenia treści stosunku pracy*”. Sąd Najwyższy wypowiadał się już tym zakresie w wielu sprawach zauważonych też przez skarżącego, jednak nie ustala wiążącej wykładni, jako że źródłem prawa jest ustawa. Przesłanki art. 189 k.p.c. wykładane i stosowane są w konkretnych sprawach. Orzecznictwo Sądu Najwyższego nie powinno być pomijane jednak nie zmienia zasady samodzielnej oceny przedmiotu sprawy i suwerennego stosowania prawa przez sądy powszechne.

Skarżący nie wykazuje też, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Punktem odniesienia w tej ocenie są zarzuty naruszenia konkretnych przepisów prawa, czyli znaczenie ma ocena podobna jak w odniesieniu do zarzutów podstaw kasacyjnych (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.), z tym zastrzeżeniem, że nie wystarcza zwykła zasadność zarzutów prowadząca nawet do uwzględnienia skargi (a *contrario* art. 398¹⁴ k.p.c.), lecz należy wskazać i wykazać aż oczywistą zasadność skargi. Skarżący nie stawia takich zarzutów we wniosku, czyli metodycznie i merytorycznie nie wykazuje na takiej podstawie oczywistej zasadności skargi - oczywistej wadliwości stosowania prawa. Mankamentu tego nie zastępują podstawy kasacyjne, gdyż stanowią odrębną część skargi i podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu jej do rozpoznania. Oznacza to, że nie zastępują podstawy przedsądu, nawet tej szczególnej z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. ani jej uzasadnienia.

Nawet gdyby próbować odejść od tego reżimu, to należałoby zauważyć, że skarżący postrzega swoją sytuację zasadniczo przez pryzmat prawa do przyszłych świadczeń z zabezpieczenia społecznego. Przedmiotem tej sprawy nie są i nie mogą być prawa do emerytury przyszłej. Świadczenie to przysługuje po spełnieniu warunków, które organ rentowy jedynie stwierdza w decyzji. Warunki pracy należą

do stanu faktycznego (dowodowego). Czym innym jest interes prawny, chodzi wówczas o kwestie prawne, a nie faktyczne (art. 189 k.p.c.). Sam stosunek pracy skarżącego nie jest kwestionowany. Nie jest też kwestionowane wykonywanie zatrudnienia ani jego czynności przez drugą stronę obecnego stosunku prawnego czyli przez pracodawcę. Nie ma też sprawy (sporu) o rekompensatę z ustawy o emeryturach pomostowych ani o „niektóre bieżące świadczenia pracownicze”. Jeśli zaś nie chodziłoby o kwestię faktyczną i dowodową, to interes prawny powinien być osadzony w prawie materialnym lub procesowym (jak w sprawach II PK 156/09 i II PK 333/16). Czyli z reguły chodzi o określone uprawnienie pracownika i zarazem obowiązek pracodawcy. W świadectwie pracy potwierdza się, że pracownik wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jednak dopiero po rozwiązaniu stosunku pracy. Sprawy sporne powinny być rozpoznawane w jednym postępowaniu ze względu swą integralną całość, składającej się z podstawy faktycznej i prawnej w jej procesowym ujęciu (art. 1 k.p.c., art. 187 k.p.c.).

Z tych motywów z braku zasadnej podstawy przedsądu orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).